

W. Keynäs — Karjalan asian tarmokas ajaja — 50 vuotta.

Tämän huhtikuun 3 p:nä täyttää täällä Helsingissä tunnettu Karjalan asian ajaja, Karjalan ulkomaisen valtuuskunnan jäsen, kansakoulunopettaja W. Keynäs 50 vuotta.

Kansakoulunopettaja Keynäs syntyi Vuokkiniemen kirkonkylässä Vienan Karjalassa huhtikuun 3 p:nä 1884. Jo kohta jäätyään orvoksi äidistään ja isän ollessa ansiomatkoilla Suomessa ja Amerikassa hän läheisten omaistensa turvin sai syntymäkylässään pienenä poikasena käydä vähäistä kyläkoulua, jossa opetus kävi täysin vieraalla kielellä. 9-vuotiaana hän sitten siirtyi sukulaistensa luo Suomeen, jossa oli jonkin aikaa kauppa-apulaisena enonsa Lipkinin kauppaliikkeissa Vöyrillä ja Munsalassa. Kymmenkunnan vuoden jälkeen, 1903, hän siirtyi isänsä luoksi Amerikkaan, jossa hän oleskeli aina kesään 1907 asti De Kalb'issa Illinoisin valtiossa; siellä oleskeli silloin melkoinen joukko vienankarjalaisia sikäläisen lankatehtaan töissä. Vienankarjalaistenkin

Karjalan ulkomaisen valtuuskunnan jäsen, kansakoulunopettaja W. Keynäs.

keskuudessa Amerikassa kävi vilkkaita aatteellisia harrastuksia, niinpä De Kalbin karjalaiset olivat toimihenkilöinä raittiusseuroissa, ja vasta saapunut nuori karjalainenkin otti innolla osaa niiden toimintaan. V. 1906 heräsi Suomessa ja Vienassa vienankarjalaisen kansallinen liike, ja kun tieto tästä saapui Amerikkaan, De Kalbin karjalaiset ryhtyivät innolla tätä heräysliikettä kannattamaan. He perustivat heti syksyllä 1906 Vienan Karjalaisten Liiton kannatusyhdistyksen keräten sille raha-avustusta ja tilaten sen lehteä. Nuori Keynäs toimi tämän lehden

kirjeenvaihtajana lähetellen siihen kirjoituksia.

Amerikkaan mentyään W. Keynäs aloitti voimakkaan itseopiskelun. Sattui niin onnellisesti, että hän joutui tutustumaan amerikkalaiseen koulutyöhön, opetustapaan ja järjestelmään, mistä hänellä on myöhemmin ollut suurta hyötyä.

Näiden herätteiden innostamana hän kesällä 1907 saa-

tietää, että vihollinen oli samana aamuna lähtenyt kovalla kiireellä kylästä, peläten valkoisten hyökkäystä. — Vangit veimme esikuntaan ja vielä samana yönä miehittiin Jekonniemi.

— Toinen seikkailuni tapahtui komppanian muonittajana ollessani. Olimme silloinkin majoitettuna Ontrosenvaaraan. Etappitie Suomeen olivat olleet poikki jo toistaviikkoa ja ruuasta oli kova puute. Eräänä yönä kahdellatoista ilmoitti vapautuva vartiomies, että kylän sivu Jekonniemeen oli noin tunti sitten ajanut kolme täyttä muonakuormaa. (Pataljoonan muonavarikko oli Jehonniemessä.) Ei auttanut muu kuin valjastaa hevonen reen eteen, ja mauserpistooleilla varustettuina lähdimme erään toverin kanssa muonanhakuun.

— Yö oli pilvinen ja jotensakin pimeä. Jonkun matkan päästä kylästä erkani tiestä toinen tie, joka vei Uuteenkylään; tämä kylä oli vihollisen hallussa. Tätä tietä emme muistaneet ollenkaan, ja huomamattamme hevonen kääntyi sille tielle. Ajoimme kaikessa rauhassa hiljaista hölkkää eteenpäin. Meistä tuntui, että kylän tulien pitäisi pian alkaa näkyä, kun tien laidasta yhtäkkiä kuulimmekin huodon: — Seis! Ketä siellä?

— Vaikka tunnussana oli aina määrätty, oli meillä tapana varsinhin karjalaisille sanoa: «Ka omia ollaan». Niin vastasimme nytkin, ja ajoimme vartiomiehen kohdalle, jolla oli pistinkiväri rem-

miin kiinnitettynä selässä. Sen nähtyämme kirkastui meille todellisuus: olemme väärällä tiellä. Viivyttelämättä hyppäsimme reestä mieheen käsiksi. Mies leikkasi tikarilla kiväärin remmin poikki ja minä pitelin mauseria hänen silmiensä edessä. Annoimme hänen ymmärtää, että vaitiolo on kulta, eikä hän vastustanutkaan. Käänsimme hevosen, asetimme ukon rekeen, ja lähdimme kiireesti ajamaan. Aamulla olimme muonakuorman kanssa takaisin poikien luona, sillä tienristeykseen päästyämme lähdimme ajamaan Jekonniemeen, josta muonakuorma otettiin.

— Ukko oli hauska karjalainen, joka oli Udessakylässä liittynyt venäläisten puolelle pelkämästä taisteluhalusta, «kun ei siellä valkoisia ollut mihin liittyä», kuten hän itse sanoi. Hän oli sodan loppuun saakka meidän komppanimme hevosmiehenä, ja tunnollisesti hän tehtävänsä tekikin.

— Kyllä mahtoi olla sinunkin elämäsi useasti hiusharvan tarassa. Ihme että sait sen säilymään, sanoin hänen kertomuksensa lopussa.

— Niinhän se oli, mutta sattui säilymään. Komppanianpäällikkö Suttakin heitettiin kranaatilla leukaan, mutta henki ei mennyt. Granaatti näet ei räjähtänyt, mutta sattuu joskus räjähtävältäkin granaatilta pelastamaan henkensä.

Hannes Päiväranta.

pui Suomeen ja ryhtyi heti suorittamaan, Kuortaneella ja Jyväskylässä, seminaariin valmistavia kursseja, joiden jälkeen syksyllä 1908 siirtyi Jyväskylän seminaariin, jossa suoritti pääsyttökinnon 1912. Opettajaksi valmistuttuaan toimi hän ensin kansakoulunopettajana Alavuden Rantatöysän koulussa vuoden alkuun 1918, jolloin heti vapaussodan alettua siirtyi tämän tehtäviin toimien koko vapaussodan ajan länsirintaman asevaraston hoitajana päämajan yhteydessä. Jo heti, kun Karjalan Sivistysseura keväällä 1917 perustettiin jatkaamaan Vienan Karjalaisten Liiton työtä, hän liittyi seuran jäseneksi ja vapaussodan jälkeen kesällä 1918 toimi m. m. innolla Uhtualla pidettyjen seuran suurten kesäjuhlien järjestäjänä ja edustajakokouksen toimihenkilönä. Kun samana kesänä ensin Vienan seudut ja sitten Repolan pitäjä joutuivat Suomen suojelukseen, nimitettiin W. Keynäs ensin Uhtualle aiotun, mutta sitten olojen pakosta Repolaan siirretyn seminaarin opettajaksi ja vuoden 1919 alusta saman koulun johtajaksi, missä toimessa hän toimi lukuvuoden loppuun v. 1920. Ennen seminaarin toiminnan alkua piti hän yksityisesti siihen johtavia valmistuskursseja Vuokkiniemellä syyskesällä 1918.

Seminaarin päättymisaikoina ryhtyi hän innolla ottamaan osaa Vienassa uudestaan virinneeseen kansalliseen toimintaan ja oli siellä kevättalvella 1920 pidettyjen suurten maakuntapäivien edustajana ja toimihenkilönä, joissa hänet valittiin niissä asetetun Vienan Karjalan väliaikaisen hallituksen jäseneksi. Tämän toiminnan päätyttyä syksyllä 1921 hän siirtyi Karjalan keskushallituksen jäseneksi, ja Vienan Karjalan viimeisten vapaustaistelujen jälkeen edellämäintun toimesta syksyllä 1922 asetetun Karjalan ulkomaisen valtuuskunnan jäseneksi.

Varsinkin viimeksimainitussa ominaisuudessa on W. Keynäs suorittanut tarmokasta, sitkeätä ja kauas kantavaa, nimenomaan ulkomaille ja kansainvälisiin valtiollisiin piireihin vaikuttavaa työtä vapautensa ja kansallisten oikeuksiensa saavuttamiseksi kamppailevan itäisen Karjalan hyväksi. Hänen laaja kirjallinen toimintansa siinä suhteessa on ennen kaikkea mainittava. Niinpä hänen käsialaansa tai aloitettuaan ovat ne monet kirjalliset lausunnot, vetoamukset ja julkaisut, jotka noina Itä-Karjalan kysymyksen kireim-

pinä ja vaikeimpina aikoina syntyivät puoltamaan itä-karjalaisen heimon kansallisia ja valtiollisia oikeuksia. Mainittakoon niistä vain »Karjalan oikeus» (suomeksi ja ranskaksi 1921—1922), Karjalan »vihreä kirja», Livre vert, ainoa täydellinen kokoelma virallisia, Karjalan kysymyksen vaiheita käsitteleviä ja sen luonnetta valaisevia asiakirjoja (1922), englanninkielinen »Soviet Russia and Eastern Carelia» (1928), »Itä-Karjalan asia ja pakolaiskysymys vv. 1922—1925» (1926) y.m. Suurelta osalta hänen ansiotaan on myös se yhteistyö, joka silloin aikaansaatii karjalaisten johtomiesten ja suomalaisten poliitikkojen välillä ja jonka tuloksena oli m. m., että monet huomattavat ja arvossapidetyt eurooppalaiset oikeusoppineet kansainvälisen oikeuden alalla suostuivat ottamaan Itä-Karjalan kysymyksen kansainvälisen luonteen pohtiakseen ja antaakseen lausuntoja siitä. Tämän tuloksena olivat m. m. van der Vlugtin, De Visscherin, Lien, Berlinin, Struppin ja Stael von Holsteinin lausunnot, jotka kaikki alkukielillä ja ranskannoksina sittemmin saman karjalaisen johdon toimesta saatettiin julkisuuteen: »Avis des jurisconsultes étrangers sur la question de la Carélie Orientale» (1922—1923) y. m.

V. 1924 alussa julkaisi W. Keynäs Helsingissä itäisen Karjalan kansallispoliittisia kysymyksiä käsittelevää viikkolehteä »Itä-Karjala». — Vuodesta 1924 viime vuoden alkuun toimi W. Keynäs Henkivakuutusyhtiö Salaman vakuutustarkastajana ja nykyisin työskentelee Helsingin kaupungin kansakouluissa.

Karjalan Sivistysseuran toiminnassa on opettaja W. Keynäs edelleen innolla mukana, toimien nykyisin, vuodesta 1932 lähtien, seuran varapuheenjohtajana. Paitsi aikaisempia julkaisujamme on hän uutтерasti avustanut myös nykyistä lehteämme kirjoittaen siihen monista tärkeistä Karjalan päivänkysymyksistä, muistelmia y. m. — Hänen edellä selostettujen monien ansioittensa vuoksi Karjalan Sivistysseura 25-vuotisjuhlassaan 1931 kutsui hänet kunniajäsenekseen.

Parhaissa työvoimissa olevaa, kotimaakuntansa ja heimonsa osan parempien elinehtojen, kansallisen vapauden ja oikeuden puolesta tarmolla ja uupumatta taistelevaa Karjalan miestä pyytää sekä Karjalan Sivistysseura että lehtemme syvimmin onnitella hänen merkkipäivänään.

I. H.